

GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2019/017

22 november 2019

REPERTORIUMNR. GC/19/A0058

INZAKE : , wonende te , (verzoekende partij)

TEGEN : , met maatschappelijke zetel op het adres ,
(verwerende partij)

1. Over het procedureverloop

Gelet op het verzoekschrift dat door verzoekende partij werd ingediend per e-mail van 12 september 2019, gericht tegen de beslissing van verzoekende partij d.d. 2 augustus 2019 waarbij er van haar een bedrag van € 484,89 werd teruggevorderd.

Gelet op de beslissing betreffende de ontvankelijkheid van de Geschillencommissie van 30 september 2019 waarbij aan verzoekende partij werd meegedeeld dat voorliggende zaak ontvankelijk is.

Gelet op het feit dat beide partijen behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op deze zitting van 22 november 2019 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen.

Gelet op het feit dat verzoekende partij niet op de zitting is verschenen of zich heeft laten vertegenwoordigen.

Gelet op het feit dat verwerende partij niet op de zitting is verschenen of zich heeft laten vertegenwoordigen.

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak

Ingevolge de geboorte van het kind 1 op 13 december 2018, betaalt verwerende partij met ingang van 1 januari 2019 aan verzoekende partij voor dit kind.

De kinderbijslag werd echter van 1 januari 2019 tot en met 31 juli 2019 foutief aan de nieuwe bedragen van het Groeipakket i.p.v. de onder de Algemene Kinderbijslagwet geldige bedragen toegekend.

Vermits de nieuwe bedragen hoger zijn dan de bedragen in een 1e rang onder de Algemene Kinderbijslagwet, werd het verschil tussen beide bedragen voor deze periode ten bedrage van in totaal € 484,89 door verwerende partij van verzoekende partij teruggevorderd bij betwiste beslissing van 2 augustus 2019.

Bij deze beslissing tot terugvordering heeft verwerende partij aan verzoekende partij tevens meegedeeld dat het bedrag van € 484,89 zou worden teruggevorderd via inhoudingen aan 10% op de verder verschuldigde betalingen in toepassing van art. 103, § 1 Groeipakketdecreet.

3. Standpunten van de partijen

Verzoekende partij blijkt het voormeld bedrag van € 484,89 dat ten onrechte werd toegekend als dusdanig niet te betwisten, maar gaat niet akkoord met het feit dat verwerende partij tot terugvordering overgaat.

Zij vindt het vreemd dat slechts na '8 maanden' na de eerste betaling werd opgemerkt dat een verkeerd bedrag werd toegekend en wijst er op dat zij zelf geen vergissing heeft begaan die aan de toekenning van het verkeerde bedrag ten grondslag zou liggen.

In haar mail van 8 augustus 2019 gericht aan verwerende partij, stelt zij dat het wetsartikel waarop de terugvordering is gebaseerd, in strijd zou zijn met de Grondwet.

Verwerende partij erkent dat het ten onrechte toegekende bedrag van € 484,89 het gevolg is van een administratieve fout van harentwege en heeft ten aanzien van verzoekende partij meegedeeld dat er hierdoor slechts 10% i.p.v. 100% op de verder verschuldigde betalingen zou worden ingehouden.

Verwerende partij is evenwel de mening toegedaan dat er desondanks in toepassing van de bepalingen van artikel 92, § 1 Groeipakketdecreet toch tot terugvordering kan worden overgegaan vermits verzoekende partij zich er wel degelijk rekenschap van had kunnen geven dat niet de juiste bedragen werden toegekend.

Zij stelt dat de begunstigen mogen 'verondersteld worden te weten dat er verschillen bestaan tussen de oude en de nieuwe regeling' en er 'daar voldoende rond te doen is geweest in de media'.

Verwerende partij voegt hier aan toe dat het al dan niet in twijfel kunnen trekken van de goede trouw van de sociaal verzekerde op zich niet afdoende is en verwijst naar 'de uitzonderlijke omstandigheden' die gepaard gingen 'met de invoering van het Groeipakket en alle informatie en publiciteit daaromheen' zodat de sociaal verzekerden 'zich niet kunnen wegsteken achter de motivering of de deskundigheid van de klantenadviseur terzake'.

Het secretariaat van de Geschillencommissie vroeg bij de uitbetalingsactor de briefwisseling op inzake de vaststelling van het recht op kinderbijslag voor het kind 1 , maar ontving hierop een negatief antwoord van verwerende partij: de brief dd. 2 augustus 2019 betreffende de terugvordering van de onverschuldigde gezinsbijslag is volgens haar de enige gevoerde communicatie met verzoekende partij.

4. Beoordeling in rechte

4.1. Gezien er tussen de partijen geen betwisting over bestaat dat het bedrag van € 484,89 foutief werd toegekend (verschil tussen de nieuwe bedragen van het Groeipakket en de bedragen aan een 1e rang als bepaald bij de Algemene Kinderbijslagwet voor de periode van 1 januari 2019 tot en met 31 juli 2019), draait de discussie bijgevolg enkel over de vraag of dit bedrag al dan niet effectief kan worden teruggevorderd.

4.2. Verwerende partij heeft expliciet erkend dat de toekenning van dit onverschuldigde bedrag het gevolg is van een fout van verwerende partij zelf.

4.3. Conform de bepalingen van artikel 1376 Burg. Wetb. is diegene die per vergissing of met zijn weten iets ontvangen heeft dat hem niet verschuldigd was, verplicht het terug te geven aan diegene van wie hij het onverschuldigde heeft ontvangen.

4.4. De bepalingen van artikel 92, § 1, 1e en 2e lid Groeipakketdecreet vormen een uitzondering op dit algemene principe in de mate dat wordt gesteld dat:

'Als de uitbetalingsactor vaststelt dat een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid aangetast is door een juridische of materiële fout, trekt hij die beslissing in en neemt hij op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de ingetrokken beslissing is ingegaan of had moeten ingaan, met behoud van de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk 2 van deze titel.

Als het gaat om een fout van de uitbetalingsactor, waarvan de begunstigde zich normaal geen rekenschap kan geven, en het bedrag van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid kleiner is dan het bedrag dat aanvankelijk was toegekend, neemt de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan.'

4.5. De memorie van toelichting betreffende het Groeipakketdecreet bevat de volgende toelichting:

"Dit artikel regelt de situatie waarin een beslissing van een uitbetalingsactor aangetast is door een juridische of materiële fout.

De uitbetalingsactor die een juridische of materiële fout vaststelt, trekt de oorspronkelijke beslissing in en neemt een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op datum van de oorspronkelijke beslissing. Van bovenstaand principe wordt afgeweken wanneer de fout te wijten is aan de uitbetalingsactor en het bedrag waarop de begunstigde recht heeft op grond van de nieuwe beslissing kleiner is dan wat aanvankelijk was toegekend. In dat geval heeft de nieuwe beslissing enkel uitwerking voor de toekomst. De ratio legis is duidelijk dat de begunstigde niet de gevolgen moet dragen van een fout van de uitbetalingsactor. Het moet echter gaan om een fout die de begunstigde redelijkerwijze niet kon opmerken.

Indien een begunstigde bijvoorbeeld een bedrag ontvangt waarvan hij redelijkerwijze moest beseffen dat hij daarop geen recht had, dan zal de nieuwe beslissing wel uitwerking hebben op datum van de oorspronkelijke beslissing en kan dus geen toepassing gemaakt worden van de uitzondering."

4.6. Tot 31 december 2018 golden gelijklopende bepalingen in artikel 17 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde (ingevoerd bij Wet van 11 april 1995 – verder HSV genoemd) die stellen dat: *'Wanneer vastgesteld wordt dat de beslissing aangetast is door een juridische of materiële vergissing, neemt de instelling van sociale zekerheid op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de verbeterde beslissing had moeten ingaan, onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake verjaring.*

Onverminderd de toepassing van artikel 18, heeft de nieuwe beslissing, indien de vergissing aan de instelling van sociale zekerheid te wijten is, uitwerking op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan, als het recht op de prestatie kleiner is dan het aanvankelijk toegekende recht.

Het vorige lid is niet van toepassing indien de sociaal verzekerde weet of moest weten, in de zin van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen, dat hij geen recht heeft of meer heeft op het gehele bedrag van de prestatie.'

4.7. Gegeven het feit dat de onverschuldigde betaling is ontstaan door een fout van verwerende partij, kan op basis van deze bepalingen van artikel 92, § 1, 1e en 2e lid Groeipakketdecreet het onverschuldigde bedrag niet worden teruggevorderd, tenzij zou blijken dat verzoekende partij zich er rekenschap van had kunnen geven, of wist of moest weten, dat zij geen recht had op het onverschuldigde bedrag.

4.8. In dit kader kan wat betreft voormelde bepalingen van artikel 17 HSV worden verwezen naar de reeds bestaande rechtspraak waar zich een duidelijke tendens voordeed om te concluderen dat de sociaal verzekerde gelet op de complexiteit van de regelgeving niet kan geacht worden te weten of te moeten weten dat hij/zij al dan niet recht had op het onverschuldigde bedrag wanneer zij/zij te goeder trouw was en dat hij/zij erop mag vertrouwen dat de sociale zekerheidsinstelling de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

4.9. Omgekeerd werd doorgaans geoordeeld dat er wél tot terugvordering kan worden overgegaan indien de sociaal verzekerde niet te goeder trouw was, waaromtrent de bewijslast bij de sociale zekerheidsinstelling ligt (zie bvb. arrest van het Arbeidshof te Antwerpen van 15 maart 2013 A.R. 2012/AH/227; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Nijvel, afdeling Waver van 28 juli 2015 A.R. 14/3052/A; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Gent, afdeling Sint-Niklaas van 16 januari 2015 A.R. 14/1092/A en arrest van het Arbeidshof te Luik, afdeling Luik van 7 mei 2018 A.R. 2017/AL/122).

4.10. In de administratieve praktijk werd er door de kinderbijslagfondsen bij de toepassing van de bepalingen van artikel 17 HSV eveneens naar gestreefd bij een fout van het kinderbijslagfonds enkel terug te vorderen indien het vermoeden van de goede trouw van de sociaal verzekerde kon worden weerlegd (zie de administratieve onderrichting FAMIFED bij circulaire omzendbrief 1402 van 26 februari 2015).

4.11. Betreffende de bepaling van de goede trouw kan worden verwezen naar de circulaire omzendbrief 1360 van 20 juli 2006 (administratieve onderrichting FAMIFED), punt 2.2 waar wordt gesteld:

'De wet wilde een sociaal verzekerde die te goeder trouw was, selectief beschermen tegen foutieve handelingen van de administratie. Deze voorwaarde van goede trouw is enkel vervuld wanneer de sociaal verzekerde niet kon twijfelen aan de gegrondheid van de beslissing tot uitbetaling die ten onrechte werd genomen ten opzichte van hem.

De wettekst die het feit van 'weten of moeten weten' voorziet, duidt aan dat men het standpunt moet innemen van een sociaal verzekerde die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding', en niet dat van de concrete sociaal verzekerde die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit geen weerslag dat de concrete sociaal verzekerde het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden.

De materie zal geval per geval moeten geëvalueerd worden.

Als algemene regel kan men stellen dat de bijslagtrekkende 'wist of moest weten' als hij:

- onverschuldigde bijslag ontving wegens frauduleuze handelingen of valse of bewust onjuiste verklaringen afgelegd door hem;*
- voor de onverschuldigde betaling bijzondere of algemene informatie had (controleformulieren met precisies over een bepaalde situatie die de sociaal verzekerde kende) die de pertinentie weerlegt van de later ten onrechte genomen beslissing tot toekenning;*
- wegens de aard van de betaling zelf (o.a. dubbele betaling van een zelfde bedrag aan kinderbijslag voor eenzelfde periode; kennisgeving van de toekenning van een sociale toeslag terwijl de rechthebbende zich niet in een dergelijke situatie bevindt,...) onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het onverschuldigde karakter van de betaling.'*

4.12. Verwerende partij verwijst naar de ruime aandacht die in de media is uitgegaan naar de invoering van het Groeipakket en concludeert hieruit dat verzoekende partij zich wel degelijk rekenschap had kunnen geven dat zij geen recht had op de nieuwe bedragen van het Groeipakket, gezien het kind 1 geboren is vóór de invoering van het Groeipakket.

4.13. De vaststelling dat er bij de invoering van het Groeipakket overvloedig in de media werd gecommuniceerd waarbij er steeds werd op gewezen dat er een nieuwe regeling werd ingevoerd voor kinderen geboren met ingang van 1 januari 2019, doet op zich niets af aan het principe dat het de goede trouw van de sociaal verzekerde is die van doorslaggevend belang is in de beoordeling van de bepalingen van artikel 92, § 1, 1e en 2e lid Groeipakket, en weerlegt het vermoeden van goede trouw niet op afdoende wijze.

4.14. De communicatie in de media is per definitie algemeen en is geen concrete communicatie gericht aan verzoekster, toegespitst op de situatie waarin ze zich bevindt.

4.15. Er dient daarbij te worden vastgesteld dat verzoekende partij niet door verwerende partij van de vaststelling van het recht op kinderbijslag voor kind 1 met ingang van 1 januari 2019 in kennis werd gesteld, zodat haar evenmin werd meegedeeld dat de nieuwe bedragen van het Groeipakketdecreet werden toegekend.

4.16. Er kan in het algemeen niet worden verwacht dat louter op basis van de communicatie in de media de nieuwe bedragen in die mate parate kennis zouden zijn voor de sociaal verzekerden opdat zij desgevallend zelf zouden kunnen opmerken dat de nieuwe i.p.v. de oude bedragen werden toegekend, hetgeen bovendien kennis van de bij de Algemene Kinderbijslagwet verschuldigde bedragen veronderstelt.

4.17. Het verschil tussen beide bedragen van maandelijks € 69,27 is evenmin van dien aard dat kan worden verwacht dat de ontvangst van het maandelijks bedrag van € 163,20 automatisch de nodige argwaan bij verzoekende partij zou dienen op te wekken.

4.18. Bovendien ontstond er in casu ingevolge het vertragingseffect van de bepalingen van artikel 48 Algemene Kinderbijslagwet slechts een recht op kinderbijslag met ingang van 1 januari 2019 ingevolge de geboorte van *kind 1* op 13 december 2018. Vermits dit begin van het recht derhalve samenvalt met de inwerkingtreding van het Groeipakket, is het niet denkbeeldig dat dit bij een sociaal verzekerde voor verwarring zorgt omtrent de vraag welke bedragen van toepassing zijn.

4.19. Gezien verzoekende partij nooit door verwerende partij in kennis werd gesteld van het feit dat er kinderbijslag in de nieuwe bedragen van het Groeipakketdecreet werd toegekend vóór de betwiste beslissing van 2 augustus 2019, wordt het vermoeden van goede trouw van verzoekende partij gelet op voorgaande overwegingen niet weerlegd en kan niet worden besloten dat zij zich rekenschap had kunnen geven van de onverschuldigde betaling of wist of had moeten weten dat zij een te hoog bedrag ontving.

4.20. De Geschillencommissie is dan ook van oordeel dat de nieuwe beslissing van verwerende partij d.d. 2 augustus 2019 in toepassing van de bepalingen van artikel 92, § 1, 1e en 2e lid Groeipakketdecreet **geen terugwerkende kracht** kan hebben.

5. Beslissing

Om alle hierboven aangehaalde redenen stelt de Geschillencommissie vast dat de vordering van verzoekende partij ontvankelijk en **gegrond** is en dat verwerende partij de terugvordering van het bedrag van € 484,89 dient te annuleren en daarbij de reeds ten onrechte ingehouden bedragen aan verzoekende partij dient uit te betalen.

Aldus uitgesproken te Brussel op 22 november 2019.

De commissie was samengesteld uit :

- De heer Herman Verlinden, voorzitter;
- De heer Ignace Lambert en mevrouw Nele De Blauwe, leden.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van de Arbeidsrechtbank te (

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van 3 maanden te rekenen vanaf de derde dag na de datum van dit aangetekend schrijven (art. 115, § 1, 1e lid van het Decreet van 27 april 2018¹ en art. 22, 3e lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018²).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens

¹ Tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid.

² Betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan.